

№ 5
Июль 2009

МААЛЫМАТ БЮЛЛЕТЕНИ

Бюллетень "КРдагы Мүмкүнчүлүгү чектелген балдарды жана алардын үйбүлөсүн колдоо" ХелсПром долбоорунун алкагында Биг Лотери Фондунун каражатынын эсебинде чыгарылат

Мазмуну:

Долбоордун жаңылыктары

- Ыссык-Көлдө инклюзивдик мезгил кызыган убак

Кыргызстандын окуялары

- Майыптардын иштери боюнча Кеңеш өз ишин кайрадан жандандырды
- Андикап Энтэрнасьоналдык Кыргызстанга визит менен келүүсү
- АзияУниверсалБанкынын кайрымдуулук фондусунун бетачары
- Кыргызстанда астма/дем кыстыгуу-борбору ачылды жана боордун жетишсиздигинин какшаткан оорусу менен ооруган балдар үчүн медициналык жабдык келип түштү
- ЮНИСЕФ Кыргызстандагы балдардын маселелерине багышталган baldar.kg чоң Интернет порталын түзүүгө киришти
- Ошто өзгөчө муктаждыктагы балдардын өз адвокаты пайда болду
- Бишкекте СПИД менен ооругандар үчүн хоспис иштей баштайт
- Кыргызстанда майыптык колясканы автоматташтыруу алыс эмес

Дүйнөдөгү окуялар

- ЮНИСЕФ: Борбордук Азияда көптөгөн бөбөктөр балдар үйлөрүнө түшүп жатат
- Балдарды Коргоо Күнү Россия президентинин жубайы, Светлана Медведева майып-балдарды колдоду
- Майып-балдарды реабилитациялоочу "НАРДИ" Россиялык ассоциациясы түзүлдү
- Инва-такси Алматыда

Пайдалуу маалыматтар

- Пособияны кандай алса болот
- Өлкөдөгү майыптык маселелер менен иштеген уюмдарды колдоо
- «Менин баламды мектепке алыңыз» деген маалымат топтоо акциясы

Урматтуу коллегалар,

Биз Кыргызстандагы майыптык маселелерди чечүүгө катыштыгы бар уюмдар менен жеке адамдарга жаңылыктар түрмөгүн жөнөткөнгө кубанычтабыз. Эгерде жаңылыктарды жана жөнөткөн материалдарды алууну кааласаңыз керектүү катты email_ardi.kyrgyzstan@gmail.com электрондук почтага жөнөтүңүз.

Дарек: Бишкек ш., Көк-Жар кичирайону, үй. 1, ж/п 4, Тел. /факс (0312) 517634, ardi.kyrgyzstan@gmail.com

Долбоордун жаңылыктары

ХелсПром долбоорунун алкагында Биг Лотери фондусунун эсебинен Бөкөнбаево айылындагы реабилитациялык борбор керектүү эмеректер, адабий китептер, оюнчуктар менен камсыздалды, бөлмөлөрдүн дубалдарын профессионал сүрөтчү кооздоду. «Шоола Кол» Коомдук Бирикмеси Бөкөнбаевадагы майып балдардын ата-энелеринин «Күн Нуру» коомдук бирикмесин Юстиция Министрлигинде каттоодон өткөрүүгө жардам берди, эми бул бирикме борбордун ишине жоопкер.

Бишкек шаарында Эмгек жана Социалдык Өнүгүү Министрлигинин Маммүлккомитети тарабынан Борбор үчүн имарат берилип жатат, анын ачылышына жана иштөөсүнө АРДИни тартуу пландаштырылып жатат. Формалдуулуктар бүткөнчө Ассоциация керектүү эмеректерди, китептер менен оюнчуктарды сатып алууну ойлонуштуруп жатат.

Майып-балдар Ата-энелери Ассоциациясы жана "Шоола Кол" коомдук бирикмеси 19-майдан 22-майга чейин Ыссык-Көлдө, ата-энелер менен адистер үчүн төрт күндүк көчмө тренинг уюштурду, максаты майыптык маселелерди чечүүдө билимди жана машыгууларды жогорулатуу, ошондой эле майып-балдарды жана алардын ата-энелерин колдоо үчүн ачылган борборлордогу тейлөөлөрдүн өз ара аракеттешүүсүн байланыштыруу болду. Тренинг Каджи-Сай шаарчасынын жанындагы пансионаттардын биринде болуп өттү. Анда 50дөн ашык киши катышты, алар медициналык жана социалдык мекемелерден, о. э. Бишкек шаарындагы, Бөкөнбаево айылындагы борборлордун кызматкерлери жана майып балдардын ата-энелери, Каракол шаарындагы "Равенство" Коомдук Бирикмесинин өкүлдөрү болду. Негизги тренерлер Улуу Британиядан келген ХелсПромдун эки кеңешчиси Джонатан Уоткинс жана Марк Хантер, о. э. Бишкек жана Бөкөнбаево долбоорлорунун координаторлору болушту. Тренинге өлкөдө майыптык маселелер боюнча иштеген жергиликтүү эксперттер да чакырылды. Мыкты түзүлгөн программада теоретикалык билим менен катар, практикалык мастер-класстар жана топтук иштер каралган, анда адистер жана ата-энелер борборлорду, тейлөөлөрдү кандайча өнүктүрүүнү, о., э., жергиликтүү өзгөчөлүктөр менен материалдарды эске алуу менен балдарды үйрөнүү да каралган.

Ушул жайда, ХелсПромдун жана Биг Лотери Фондусунун колдоосу менен өнөктөш уюмдардын мүчөлөрү 56 балага жана алардын ата-энелерине (көпчүлүгү балдар), июндан августка чейин Ыссык-Көлдө кириүү убагын уюштурушту. Анын ичинде Беловодскийдеги психоневрологиялык балдар үйү-интернатынан 24 бала жана 4 кызматкер, Ыссык-Көлдөгү дем алуудан чаалыгып, бирок бактылуу кайтып келишти. Ата-энелердин жана уюштуруучулардын айтымында балдардын 80%тен ашыгыраагы көлдө биринчи жолу эс алууда болушту.

Ушул жылдын май айында өзгөчө муктаждыктагы балдардын ата-энелери үчүн буклет, өзгөчө муктаждыктагы балдар жана алардын үй-бүлөөлөрү менен түз же кыйыр иштеген мекемелердин кыскача маалымат берүү китепчеси чыгарылды. Бүктөмө буклет, жаңы жана обочолонуп жашаган ата-энелерге арналып, аларга өзгөчө муктаждыктагы бала төрөлгөндөн баштап эмне кылуу керек жана кимге жардам сурап кайрылуу керек, ошол жөнүндө маалымат берет. Ал эми маалымат берүү китепчесине 196 жергиликтүү жана эл аралык өкмөттүк жана бейөкмөттүк уюмдар, о., э., майыптык маселелер менен иштеген ата-энелерге да, уюмдарга да пайдалуу 37 веб-сайттары киргизилген.

Ушул жылдын июнь айында ХелсПромдун кийлигишүүсү менен «Санofi-Авентис» дары-дармек компаниясы Беловодскийдеги психоневрологиялык балдар үйү-интернатына, карышып калууга каршы даярдалган дармекти, жылдын аягына чейин талма менен ооруган 80 балага ылайык, акысыз берип турууну ишке ашырат. «Санofi компаниясынын дарылары менен камсыздоо үчүн жүргүзүлгөн биздин иш-аракеттер акталганга ыраазыбыз, бул биздин ХелсПром менен Беловодский интернатынын кызматташтыгынын бир жолку гана акциясы болуп кала бербейт. Мындан тышкары, биз интернаттагы 28 баланын жана андагы кызматкерлердин, ушул жайда Ыссык-Көлдө эс алуусун уюштурууну чечтик, о., э., күзүндө интернаттын администрациясынын өтүнүчү менен чакан окутуу семинарын өткөрүүнү пландаштырып жатабыз»-деп айтты доктор Марк Хантер, ХелсПромдун майыптык маселелери боюнча эксперти.

ХелсПром майыптык маселелери боюнча Форумдун (Disability Forum) үчүнчү жолугушуусуна катышты, анын демөөрчүсү БАгы Евразия Фондусу, өлкөдөгү майыптык маселелери боюнча иштеген уюмдар негизинен ага мүчө. Бүгүнкү күндө ага бир топ эл аралык уюмдар, Евразия Фондусу, Балдарды

Сактагыла Фондусу, ЭвриЧайлд, ЖАЙКА, ХелсПром, ЮНИСЕФ, ПРООН, Кросслинк Девелопмент деген уюмдар жана башкалар кирет Жакында Форумга Эмгек жана Соцөнүгүү Министрлиги кошулду, о.э. жергиликтүү «Равенство», «Дао-Токмок» уюмдары кирди. Негизги милдеттердин бири, өлкөдөгү майыптык маселелери боюнча иштеген мекемелердин аракеттерин жана иш-чараларын координациялоо Жолугушуунун эң бир негизги жыйынтыктарынын бири ар түрдүү милдеттенмелерди иштеп чыгуу, аларды макулдашуулардан кийин аткарууну уюмдар, өз мойнуна алышат. Ал милдеттенмелердин ичинде бир эле мүмкүнчүлүгү чектелген жарандарга болгон мамилени өзгөртүү гана эмес, мыйзамдарды, мисалы, эмгек кодексдеги майып адамдар үчүн 5%тик квотаны айкын сактоо. Сентябрьдын аягында, Форумдун көпчүлүк катышуучулары ушул милдеттенмелерге кол коюшу күтүлүп жатат.

Ыссык-Көлдө инклюзивдик мезгил кызыган убак

Быйылкы сууга түшүү убагында 206 мүмкүнчүлүгү чектелген балдар менен ата-энелердин эс алуусун Кыргызстандагы Профсоюз Федерациясынын аркасында Майып Балдардын Ата-энелери Ассоциациясы жана «Шоола Кол» Коомдук Бирикмеси уюштурат. 6-17 июлда көпчүлүк эс алуучуларды Балыкчы шаарынан алыс эмес жайгашкан балдардын ден-соолугун чыңоочу "Улан" борбору кабыл алат. Ал эми, кошумча 56 балага жана алардын ата-энелерине эс алуу жолдомосун жана унаа каражаттарын ХелсПромдун «КР мүмкүнчүлүгү чектелген балдарды жана алардын ата-энелерин колдоо» долбоорунун алкагында Биг Лотери Фондусу бөлүп берди.

Ден-соолукту чыңдоо борборуна 250 эс алуучу батат. Балдарга, көлдө киринүүдөн башка, жээкте, анан да борбордо аларга жакын чөйрөгө интеграциялоого түрткү берүүчү, о., э., алардын тең-туштарын жана ата-энелерин сабырдуулукка тарбиялоочу биргелешкен маданий-массалык иш-чаралар уюштурулду. Кечки иш-чаралар, сөзсүз өзүнө жандандыруучу дискотекаларды камтып, эч кимди калтырбай бардык балдарды, анын ичинде

мүмкүнчүлүгү чектелген балдарды да кызыктырат. Тогуз айынан баштап шал оорусу менен ооруган небереси, азыр беш жашка толгон Фатиманы тарбиялап жаткан Асылкан чоң эне, небересиндеги таң каларлык өзгөрүүнү байкап мындай деп айтат: «Биз неберем менен бирге Ыссык-Көлдө биринчи жолу болушубуз. Анын түнттүгү кайда кетти? Мурда таптакыр бийлебеген, ал азыр күнгө кечинде дискотекада... бийлейт. АРДИнин аркасында биз биринчи жолу коляска алдык, биринчи жолу көлгө түшүп, эс алып жатабыз, неберем өмүрүндө алгачкы ирет көчөгө чыгып, мени менен бирге ушундай узак сапарда болду.»

Мүмкүнчүлүгү чектелген балдар үчүн Кыргызстандагы Профсоюз Федерациясы үзгүлтүксүз жолдомо бөлүп турат, бул жолу да алар Бөкөнбаево айылынын балдары үчүн, кошумча 27 жолдомо бөлүп берди. Ден-соолукту чыңдоо борборуна биринчи жолу майыптык коляскадагы баласы менен келген ата-энелердин бири, өз бөлмөсүнө кирүүнү каалабай коридордо турган баласын көпкө чейин түшүнө албады. «Көрсө менин балам, майыптык коляскада башка көп балдар бар экендигин көрүп жана алар менен танышууну каалаптыр. Ал бул дүйнөдө жалгыз эмес экендигин билди»-деп жашыды Бөкөнбаеводан келген ата-эне.

Ата-энелер менен балдардын 80%ти өмүрүндө биринчи жолу Ыссык-Көлдө эс алышты. Көптөгөн балдардын арасында алгачкы ирет өтө кичинекей 2, 3 жана 5 жаштагы бөбөктөрдү көрүүгө болот, бул балдарды кичинекей чагынан тартууну жана өнүктүрүүнү алдын ала караган ХелсПром долбоорунун дагы бир багыты. Профсоюз Федерациясынын көмөгү менен жана ХелсПром долбоорунун Биг Лотери Фондусунун эсебинен Ыссык-Көлдө июль жана август айларында бардыгы болуп 206 киши эс алышат, алардын жарымынан көбү мүмкүнчүлүгү чектелген балдар. Июнь айынын аягында Тору-Айгырдагы «Маяк» пансионатында ХелсПромдун эсебинен Беловодскийдеги психоневрологиялык балдар үй-интернатынан 24 бала жана 4 кызматкер эс алып үлгүрүштү.

«Көптөгөн ата-энелер жана уюштуруучулар көз алдыда балдардын өзгөргөндөрүн көрүп таасирленишти. Аларга бар болгону эле башка балдардын жанында болуп, ойноп жана баары менен бирге көңүл ачууга мүмкүндүк беришти. Эгерде балдардын ден-соолукту чыңдоо борборлорунан жана лагерлерден 10-15% орунду мүмкүнчүлүгү чектелген балдарга берсе жакшы болмок, анткени көпчүлүк ушундай балдар кирешеси төмөн үй-бүлөөлөрдөн болуп, алар көп убактарын үйдөн чыкпай өткөрүшөт. Бирге эс алуу балдарга эмоционалдык жана физикалык жактан оң таасирин тийгизет.» - деп белгиледи Ассоциациянын төрайымы Тамара Дыйканбаева. Аны менен катар, бирге ойноо эреже боюнча балдарды тезирээк жакындатып, телегейи тегиз мамиле жасоону үйрөтөт, бул биздин коомго толеранттуулукту өнүктүрүүгө салымын кошот, деп кошумчалады төрайым.

Майыптардын иштери боюнча Кеңеш өз ишин кайрадан жандандырды

17-июнда дээрлик он жылдык тыныгуудан кийин КР Президентинин алдындагы Майыптардын иштери боюнча Кеңеш, Эмгек жана Соцөнгүү Министрлигинин кийлигишүүсү менен өз ишин кайрадан жандандырды. Майып балдардын Ата-энелери Ассоциациянын төрайымы Тамара Дыйканбаева кайрадан ушул Кеңештин мүчөсү болуп дайындалды. Биринчи жолугушууда өлкөдөгү майыптыктын кезектеги маселелери талкууланды, дагы да майыптык маселелерди чечүүдөгү иш-чараларды уюштуруу жана коомчулуктун көңүлүн тартуу даярдыктарын көрүү маселелери каралды.

Андикап Энтэрнасьоналдын Кыргызстанга визит менен келүүсү

Ушул жылдын май айында эң чоң Андикап Энтэрнасьонал (Хэндикап Интернешнл) эл аралык кайрымдуулук уюмунан жоон топ жумушчу визит менен Кыргызстанда болушту, максаттары майыптык жагдайды изилдөө, байланыш түзүү жана жакын арада өз өкүлдүгүн ачуу. Андикаптын тобу Майып балдардын Ата-энелери Ассоциациясынын жана ХелсПромдун өкүлдөрү менен Ассоциациянын офисинде жолугушуп, Кыргызстандагы азыркы проблемаларды жана кызматташуунун мүмкүн болгон жолдорун такуулашты.

Андикаптын Россиядагы өкүлү, долбоорлордун координатору Марина Соколова мындай деп маалымдады: «Менин милдетиме, майыптык багытында иштеген жергиликтүү НКОдын (коммерциялык эмес уюмдардын) тажрыйбалары менен проблемалары жана ушул багыттагы мыйзамдуулук базасы менен толук таанышуу, релеванттык (билим берүү, социалдык коргоо, саламаттыкты сактоо) министирликтер менен байланыш түзүү кирет. АЭнин Россиядагы иш тажрыйбалары көпчүлүк учурда түрдүү бузулуусу бар, анын ичинде дене түзүлүшүндө татаал мандеми бар балдар менен жаштардын кызыгуусуна байланыштуу.» Дагы да ал, майыптык маселелерди чечүүдө, эгерде ага кызыккан уюмдар кызматташууга, тажрыйба алмашууга жана билим алууга ачык болсо, Андикаптын ишмердиги чечимдерди натыйжалуу оң чечүүгө салымын кошот деп кошумчалады.

АзияУниверсалБанкынын кайрымдуулук фондусунун бетачары

5 июнда Бишкекте АзияУниверсалБанкынын 500 000 АКШ доллардык уставдык фондусу менен "АУБ-Кайрымдуулук" фондусунун официалдуу бетачары болду. Бул салтанатта бизнес-структуралардын жана эл аралык уюмдардын өкүлдөрү катышышты. Бул шарапат менен Бишкектеги Майып балдардын Ата-энелери Ассоциациясынын балдарынын жана ата-энелеринин колдору менен жасалган кол өнөрчүлүк буюмдарынын кайрымдуулук аукциону өткөрүлдү. Түшкөн каражат ата-энелер менен балдарга жардам иретинде, ал эми бир бөлүгү Ассоциациянын өнүгүүсү үчүн, көптөгөн балдар менен ата-энелерди колдоого жумшалат.

«Биз, муну Майып-балдардын Ата-энелери Ассоциациясынын жана "АУБ-Кайрымдуулук" фондусунун өз ара жана узакка түзүлгөн кызматташтыгына карата жасалган алгачкы кадамдар экендигине ишенебиз. Албетте бул мүмкүнчүлүгү чектелген балдардын абалын жакшыртуу иш-чараларынын жыйынтыгы болуп эсептелет жана бизнес-структуралардын, о., э., коомдун ушундай балдарга жана алардын үй-бүлөөлөрүнө болгон мамилесин өзгөртөт. Бул багытта АРДИнин жана АУБ кайрымдуулук фондусунун көз карашы мындай, жөн эле балыкты кармата салбай, балыкты уулоо үчүн кайырмак берип, балыкты кантип уулоону үйрөтүү.», - деп баса белгиледи, Ассоциациянын төрайымы Тамара Дыйканбаева.

АУБ билдиргендей, фонддун негизги максаты, өлөр-өлбөс тиричилиги бар калктын катмарына, алардын улуттук, жарандык, диний көз карашына карабай материалдык жардам берүү. Фонддун биринчи кезектеги багыты төмөнкү: билим берүү, саламаттыкты сактоо, маданият жана спорт багытындагы иш-чараларды камтыган узакмөөнөттүү долбоорлор болуп саналат.

«Биз банктардын ишмердигинде мээримдүүлүк доордун келишине түрткү берүүгө умтулабыз, кайрымдуулук, меценатство, филантропия деген түшүнүктөр коомдогу жашоонун табыйгый көрүнүштөрүнөн болуп калды», - деп белгиледи Улан Сарбанов, "АУБ-Кайрымдуулук" коомдук фондусунун аткаруучу мүдүрү

Бишкекте дем кыстыгуу-борбору ачылды жана боордун жетишсиздигинин какшаткан оорусу менен ооруган балдар үчүн медициналык жабдык келип түштү

КР Саламаттыкты сактоо Министрлигинин пресс-кызматы билдиргендей, Кыргызстанда 6-майда № 8-Үй-бүлөлүк медицина борборунда астма борбору ачылды («Восток-5» кичирайону). Анын

маалыматтары боюнча, борбордун ачылышы астма менен күрөшүүнүн Бүткүл дүйнөлүк күнү, 5-майга туураланган.

Ошондой эле, Германиядагы турциялык фирмандан Кыргызстанга боордун жетишсиздигинин какшаткан оорусу менен ооруган балдар үчүн медициналык жабдык келип түштү. Ал Энелерди жана балдарды коргоо Улуттук борборунун гемодиализа бөлүмүнө орнотулду. КР Саламаттыкты сактоо Министрлигинин бюджетинен сатып алууга каражат бөлүндү. Медицина кызматкерлеринин айтымында, республикада аппаратурага тең келе турган башка эч нерсе жок, ал бир суткасына эки жолу 4 сааттан алмашуу менен иштейт. Бул мезгилде аппараттын жардамы менен пациенттин каны тазаланат. «Негизи, ал балдардын бөйрөгүн алмаштырат», - деп такташат медициналык кызматкерлер.

ИА 24. kg, <http://www.24.kg/community/2009/04/30/113078.html>

ЮНИСЕФ Кыргызстандагы балдардын маселелерине багышталган baldar.kg чоң Интернет порталын түзүүгө киришти

Азыркы портал эки максаттуу аудиторияга багытталган:

- Жөнөкөй пайдалануучу. Бул категорияга адистик эмес кызыгуу менен балдарга арналган маалыматтардан пайдалануучулар кирет. Булар ата-энелер, балдардын өздөрү, кругозорун кеңейтүүнү каалаган ж. б. адамдар;

- Кесиби адистик. Бул категорияга, адистик милдетин аткаруу күчү менен мындай маалыматтарга кызыккан адамдар кирет. Буларга врачтар, мугалимдер, бала-бакчалардын тарбиячылары, БӨУдун кызматкерлери, мамлекеттик түзүлүштүн түрдүү өкүлдөрү, министирликтердин жана ведомстволордун кызматкерлери ж.б.

Портал Кыргызстандагы балдардын укуктарын коргоо жана кызыкчылыгын илгерилетүү менен иш алып барган адамдар менен уюмдар үчүн пайдалуу ресурс болуп саналат.

Ошто өзгөчө муктаждыктагы балдардын өз адвокаты пайда болду

Июнь айында «Сорос-Кыргызстан» Фондусунун колдоосу менен «Благодать» Коомдук кайрымдуулук фондусунун «Балдар адвокаты» долбоору иштей баштады. Долбоор өзгөчө муктаждыктагы балдарга жана алардын ата-энелерине «Балдар адвокатынын» коомдук кабыл алуу ишмердигин, Ишеним Телефону аркылуу юристтердин, психологдордун кеңештери тейлөөсүн ишке ашырууга багытталган. Долбоордун максаты өзгөчө муктаждыктагы балдардын маселелерин чечүүгө балдардын ата-энелерине натыйжалуу юридикалык жардам көрсөтүү жолу менен коомчулуктун көңүлүнүн бурдуру.

Долбоордун алкагында балдарга жана ата-энелерге юристин, психологдун жана социалдык-педагогдун кеңештери сунушталат. Юристтер укук маселелери боюнча документтерди даярдоодо жардам беришет. «Благодать» фондусу белгилегендей, долбоордун аркасында, укук маселелери боюнча жеке кеңешүү үчүн өзгөчө муктаждыктагы балдарга жана алардын ата-энелерине «Токтом» укук базасына акысыз кирүү каралган. «Балдар адвокаты» коомдук кабыл алуу кызматкерлери, юридикалык гана маалымат бербестен, өзгөчө муктаждыктагы бала дуушар болгон айкын проблеманын оң жакка чечилүүсүнө чейин көмөк көрсөтөт.» Фонд Балдар адвокатынын кеңештери усулдук окуу куралын чыгарууну жана Ош шаарында өзгөчө муктаждыктагы балдардын укугун жана кызыкчылыгын коргоо боюнча Интернет сайтты түзүүнү пландаштырып жатат.

АНПОнун «Эдвокаси укук маселелери боюнча борбору» жана «Балдардын укугун коргоо лигасы» коомдук уюмдары (Бишкек) укук маселелери боюнча өнөктөштөр болуп саналышат. Ошондой эле, фонд Ош шаарынын мэриеси, Социалдык коргоо башкармасы, ден-соолукту калыбына келтирүүчү балдардын реабилитациялык борбору менен кызматташат.

Бардык суроолор менен ККФ «Благодать», жайгашкан төмөнкү дарекке кайрылыңыздар: Ош ш., Ленина к-сү 306, тел/факс: (3222) 4 66 11, 0550 35 25 07, 0555 834551, blagodatosh@rambler.ru. Байланышка чыгуучу: Лариса Кузнецова.

http://www.advocacy.kg/news/09_07_09_1.html

Бишкекте СПИД менен ооругандар үчүн хоспис иштей баштайт

Кыргызстандын борборунда 2009-жылдын сентябрь айында СПИД менен ооругандар үчүн хоспис иштей баштайт. Бул жөнүндө бүгүн пресс-конференцияда, «Өнөктөштүк тармагы» Ассоциациясынын мүдүрү

Кыргызстанда майыптык колясканы автоматташтыруу алыс эмес

Долбоорлорду башкаруу боюнча регионалдык мүдүрдүн ассистенти Руслан Мамеловдун билдиргенине караганда, Кыргызстандагы Илимий жана тил Институнун Америкалык кайрымдуулук фонду майыптык колясканы жарым жартылай автоматташтырууну пландаштырып жатат.

Ушул чөйрөдө компьютердик чиптерге программаларды кошуп ар түрдүү автоматташтыруу багытында адистешкен эл аралык кайрымдуулук уюмунун кызматкерлери, креслону мүмкүнчүлүгү чектелген адамдарга ылайыкташтырууну, жөнөкөйлөтүүнү жана креслонун кээ бир кызматтарын автоматташтырууну пландаштырууда. Керектүү нерселер, жергиликтүү материалдардан болору да планда бар. Сентябрьда креслонун алгачкы образы даяр болуп, жергиликтүү өз ыктыярдууларга сыноого сунушталуусу күтүлүп жатат.

ЮНИСЕФ: Борбордук Азияда көптөгөн бөбөктөр балдар үйлөрүнө түшүп жатат

БУУнун Балдар фонду (ЮНИСЕФ) Борбордук Азияда мамлекеттик мекемелерде калтырылган балдардын санынын өсүшүнө байланыштуу айран калгандыгын билдирүү менен региондогу өкмөттөрдү коркунуч абалда турган балдар менен үй-бүлөөлөрдү колдоо боюнча натыйжалуу тейлөөлөрдү көбүрөөк инвестиция кылууга үндөйт. Глобалдык экономикалык кризиске байланыштуу, көптөгөн балдар мамлекеттик мекемелерге тапшырылып же төрөт үйлөрүндө ташталып калтырылышы Борбордук Азияда көбүрөөк күтүлүп жатат деп эсептейт ЮНИСЕФтин эксперттери.

Борбордук Азиянын бардык мейкиндигинде, мурдагы өткөн алты жылга салыштырмалуу, 2006-жылы 17 жашка чейинки балдар мамлекеттик балдар мекемелерине көбүрөөк түшүп жатканын изилдөөлөр көрсөтүп жатат. Бул көрсөткүч 100 миң калкка 608ден 660 кишиге өскөн, бүгүнкү күндө региондо 160 миңге жакын бала мамлекеттик мекемелерде тарбияланып жатат. Атайын муктаждыктагы балдардын көпчүлүгү так ушул мекемелерде калтырылат. <http://rus.kabar.kg/2009/05/11/yunisef-vse-bolshe-detej-centralnoj-azii-popadaet-v-detskie-doma/>

Балдарды Коргоо Күнү, Россия президентинин жубайы, Светлана Медведева майып-балдарды колдоду

Президент Кремлде көп балалуу энелерди сыйлап жатканда, анын жубайы, Светлана Медведева марионеттердин Москвадагы балдар театрына жөнөдү, анда «Балдарга жүрөгүбүздү беребиз» деген кайрымдуулук акциясына катышты.

Максаты, майып-балдардын маселелерине көңүл бурдуруу болгон бул акцияга, ден-соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген 100дөн ашык бала жана алардын ата-энелери келишти. Светлана Медведева бөбөктөрдү Балдарды коргоо Күнү менен куттуктады. Ал, «Балдарга кам көрүү жана алардын ден-соолугун коргоо бардык мамлекеттин негизинде болуш керек», деп белгилөө менен бирге балдарга жайкы мезгилди жакшы өткөрүүнү каалап, андан кийин алар менен бирге «Луша тайэже жана Ванюша көмөч», деген оюнду бирге көрүштү.

Ошондой эле мүмкүнчүлүгү чектелген балдар окуп, жашап жаткан мекемелердеги ата-энелер жана тарбиячылар менен президенттин жубайы баарлашты. Светлана Медведева, майып-балдарга билимди тез, экстерн менен алууга көбүрөөк мүмкүнчүлүк түзүү керектигин белгиледи. Коштошоордо Светлана Медведевага майыптардын колу менен жасалган эстелик буюмдарын: боёк менен сүрөт тартылган матрешкаларды жана саймаланган жүз аарчыны белекке беришти. Марионеттердин театрынан кийин Светлана Медведева Чоң Ордындагы Марфо-Марииндик монастрга жөнөдү. Президенттин жубайы монастрдын кайра жаралуусуна Кам Көрүү кеңешинин мүчөсү. Ал монастрдын тарбиялануучулары менен баарлашып, аларга таттуулук тартуулады.

Елена Кривякина, <http://www.kp.kg/daily/24303/497196/>

Майып-балдарды реабилитациялоочу "НАРДИ" Россиялык ассоциациясы түзүлдү

РФнын Мамлекеттик Думасынын Федералдык жыйынынын профилдик Комитеттеринин чечимине ылайык майып-балдардын "НАРДИ" реабилитациялык Ассоциациясы түзүлдү.

Учредителдик жыйын 20-июнда болуп өттү. Жыйынга Россиянын мүмкүнчүлүгү чектелген балдар үчүн түзүлгөн реабилитациялык борборлорунун 60тан ашык региондорунан өкүлдөр келишти

Инва-такси Алматыда

Алматы шаарында «Саби» Фондусунун «Майыптарга-татыктуу жашоо» деген мүмкүнчүлүгү чектелген адамдарды ташуу автопаркын түзүү долбоору жакынкы арада бүтөт. Инва-таксилердин биринчи партиясы - сегиз Volkswagen автоунаа алынып келинди; алар коляска колдонгон адамдардын тоскоолсуз салонго кириши үчүн атайын көтөрүүчү тетиктер менен жабдылган. Азыркы убакта бул автоунаалардын документтерин оформить этүү жүрүп жатат, андан кийин Алматы Шаардык Майыптар Коомуна бөлүштүрүү үчүн келип түшөт. Калган 12 унаанын келиши-жакындап калды.

Бирок «Саби» муну менен токтоп калбайт. Атырау шаарында «Мугедек Алеми» Коомдук бирикмесинин базасында инва-такси кызматын түзүү үчүн үч адистешкен автоунаа алууга сүйлөшүүлөр жүрүп жатат. Ушул жылдын күзүндө атыраулык креслодогу майыптар жүрүүгө татыктуу куралды белекке алышат. Булагы <http://invalid.kz/index.php?mod=news&nid=403>

Пособияны кандай алса болот

КР 1998-ж. 5-марттагы № 15 «Кыргыз Республикасындагы Мамлекеттик жардамдар жөнүндө» Мыйзамына ылайык Кыргыз Республикасында Мамлекеттик жардамдар белгиленет. Анын негизинде мамлекеттик колдоо арыз менен кайрылуу принцибинде, ар жылы социалдык стандарттын базасында-гаранттык минималдык керектөө деңгээли (ГМУП), Өкмөт тарабынан белгиленет жана бюджет менен экономикалык абалга карата, кедей үй-бүлөлөрдү жана жарандарды жашоого эң керектүү каражаттары менен керектүү деңгээлде кармап турууга дотация берилет. Ал 2008-жылы 200 сомду түздү (КР Президентинин Указына ылайык "КР жарандарына кошумча социалдык колдоо көрсөтүү жөнүндө иш чаралар" деген 2007-жылдын 3- декабрдагы УП N 528).

Мыйзам мамлекеттик жардамдын эки негизги түрлөрүн карайт:

1. айсайын бирдей берилүүчү жардам; (ЕЕП);
2. айсайын социалдык жардам (ЕСП).

Мамлекеттик жардамды белгилөө үчүн жарандардын жашаган (каттоодо турган) жеринде райондук (шаардык) социалдык коргоо башкармасына арыз берилет. Арыз жашаган жердеги социалдык коргоо органдарына эркин түрдө жазылат. Мамлекеттик жардамды белгилөө үчүн керектүү тактамалар акысыз берилет.

ЕЕП алууга медициналык-социалдык эксперттик комиссияда (МСЭК) эмгекке жараксыз деп табылган майыптар менен жарандар укуктуу. Айсайын бирдей берилүүчү жардам төмөнкү көлөмдө белгиленет: - балдарга берилүүчү жардам/пособие ГМУП менен үй-бүлөөнүн орточо биргелешкен кирешесинин ортосундагы айырманын көлөмүндө 16 жашка чейин берилет.

Алуучунун категориясы	Көлөмү	
	% ГМУПтан	сом
Бала төрөлгөндө бирдей берилүүчү жардам/пособия	300%	600 сом
1, 5 жашка чейин берилүүчү балдар пособиясы	100%	200 сом
Майыптарга берилүүчү пособия	ГМУП менен үй-бүлөөнүн орточо биргелешкен кирешесинин ортосундагы айырманын көлөмүндө	

ЕЕПти белгилөө үчүн керектүү документтерди тапшыруу зарыл, ал тизмени жергиликтүү социалдык коргоо башкармасынан алсаңыз болот.

Айсайын социалдык жардам/пособия (ЕСП) алууга укуктуулар:

- а) майып-балдар, балдардын шал оорусу (ДЦП) жана ВИЧ-инфекция жэ СПИД менен ооруган балдар, 16 жашка чейин МСЭКтен справкасы бар болсо (МСЭК справкасындагы мөөнөткө чейин) ;
- б) бала кезден бери I, II и III группадагы майыптар МСЭКтен справкасы бар (МСЭК справкасындагы мөөнөткө чейин);
- в) I, II и III группадагы майыптар –пенсиялык камсыздоо укугу жок жана МСЭКтен справкасы бар болгондо (МСЭК справкасындагы мөөнөткө чейин)

Айсайын берилүүчү социалдык жардамды (ЕСП) майып- балдар он сегиз жашка чейин алууга аны дарылоочу мекеменин медициналык корутунду баракчасы болгондо, төмөнкү белгиленген тартипте аныкталат:

- а) балдардын шал оорусу (ДЦП) менен ооруган майып-балдарга, гаранттык минималдык керектөө деңгээлинин -300 пайызы;
- б) майып-балдарга, гаранттык минималдык керектөө деңгээлинин - 225 пайызы;
- в) ВИЧ-инфекция жэ СПИД менен ооруган балдарга гаранттык минималдык керектөө деңгээлинин - 225 пайызы;

ЕСПнин көлөмү :

- апасы ВИЧ/СПИД менен ооруган балдарга он сегиз айга чейин айсайын берилүүчү социалдык жардам белгиленет жана ал гаранттык минималдык керектөө деңгээлинин - 225 пайызын түзөт;

- тубаса майыптарга айсайын социалдык жардам төмөнкү көлөмдө берилет:

- а) бала кезден бери I группадагы майыптарга, гаранттык минималдык керектөө деңгээлинин - 300 пайызы ;
- б) бала кезден бери II группадагы майыптарга, гаранттык минималдык керектөө деңгээлинин - 225 пайызы ;
- в)) бала кезден бери III группадагы майыптарга, гаранттык минималдык керектөө деңгээлинин – 150 пайызы.

Пенсиялык камсыздоо укугу жок жалпы оорудан майып болуп калган жаранга ЕСП төмөнкү көлөмдө берилет:

а) I группадагы майыптарга, гаранттык минималдык керектөө деңгээлинин -225 пайызы ;

б) II группадагы майыптарга, гаранттык минималдык керектөө деңгээлинин -150 пайызы ;

в) III группадагы майыптарга, гаранттык минималдык керектөө деңгээлинин – 75 пайызы.

- пенсиялык камсыздоо укугу жок карыя жарандарга, пенсия жашына келгенде аларга гаранттык минималдык керектөө деңгээлинин -105 пайызы өлчөмүндө айсайын социалдык жардам (ЕСП) берилет.

ЕСПти алуу үчүн төмөнкү документтер керек: паспорт (туулгандыгы жөнүндө күбөлүк) ; жашаган жеринен тактама ; майыптыгы жөнүндө МСЭКтен справка.

Маалыматтар бир гана майыптык боюнча Эмгек жана Социалдык Өнүгүү Министрлигинин сайтынан алынды.

Өлкөдө майыптык боюнча иштеген уюмдарды колдоо

Бишкек шаарындагы Майып-балдардын Ата-энелери Ассоциациясы Эмгек жана Социалдык Өнүгүү Министрлиги менен биргеликте өлкөдөгү майыптык маселелер боюнча иштеген, буюм чыгарган же тейлөө көрсөткөн уюмдардын маалыматтарын топтойт. Андай уюмдардын арасында, сапаттуу үй эмерктерин, тикме буюмдарын чыгарган, элдик кол өнөрчүлүк менен алектенген жана устачылык менен иштеп чыккан эстелик үчүн буюмдарды жасаган, же транспорттук тейлөөлөрдү көрсөткөн жана башка көптөгөн уюмдар бар. Бейөкмөт уюмдардын акыркы тизмеси Эмгек жана Социалдык Өнүгүү Министрлиги менен биргеликте бардык дипломатиялык миссияларга, эл аралык уюмдарга, чет өлкөдөгү биздин элчиликтерге, ошондой эле өлкөдөгү негизги бизнес-тармактарына таратылат. Ушул тизменин аркасында кызыккан уюмдар жана жарандар заказ берип ушуну менен бүгүнкү жеңил эмес экономикалык абалда, майыптык маселелери менен иштеген уюмдар менен бирикмелерге колдоо көрсөтөт.

Эгерде окурмандардын арасында ушундай бейөкмөт уюмдарды билгендер болсо, бизге: толук юридикалык аталышын, байланышка чыгуучу жаранды, дарегин, телефонун, электрондук почтасын, эмне чыгарат же кандай тейлөө көрсөтөт, кабарлап койсоңузда биз ыраазы болобуз. Маалыматтарды ardi.kyrgyzstan@gmail.com же төмөнкү телефон менен кабарласаңыз болот (0312) 517634.

«Менин баламды мектепке алыңыз» деген маалымат топтоо акциясы

Эгерде Сиздин балаңызды биринчи класска тестирлөөсүз албай, кирүү үчүн акы сурап, ошондой эле Сиздин балаңыздын башка укуктарын бузуп жатса, «Менин баламды мектепке алыңыз» деген маалымат топтоо акциясынын алкагында ушул фактылар жөнүндө төмөнкү телефондорго чалыңыздар:

КР Өкмөтүнүн алдындагы Мамагенствонун дене тарбия, спорт, жаштардын иштери жана балдарды коргоо Департаменти - **(0312) 32-51-32**

КФ "Балдардын Укуктарын Коргоо Лигасы" - **(0312) 66-25-87**

Аялдардын талашып-тартышуу саясий клубу - **(0312) 90-86-18**